

Uluslararası Spor Organizasyonlarının Sosyokültürel ve Ekonomik Yansımaları

Socio-Cultural and Economic Implications of International Sports Events

İlkay YALÇINKAYA¹

¹Istanbul Gedik Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul
· ilkaay_yalcinkaya@hotmail.com · ORCID > 0000-0002-0547-1640

Makale Bilgisi/Article Information

Makale Türü/Article Types: Araştırma Makalesi/Research Article

Geliř Tarihi/Received: 24 Ekim/October 2023

Kabul Tarihi/Accepted: 30 Ocak/January 2024

Yıl/Year: 2024 | **Cilt - Volume:** 15 | **Sayı - Issue:** 2 | **Sayfa/Pages:** 177-190

Atıf/Cite as: Yalçinkaya, İ. "Uluslararası Spor Organizasyonlarının Sosyokültürel ve Ekonomik Yansımaları"
Ondokuz Mayıs Üniversitesi Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi, 15(2), Ağustos 2024: 177-190.

Etik Kurul Beyanı/Ethics Committee Approval: "Araştırma için Özel İstanbul Gedik Üniversitesi Araştırma ve Yayın Etięi Kurulu'ndan 28.03.2022 tarihli ve 2022-04 karar sayılı ile etik kurul izni alınmıştır."

ULUSLARARASI SPOR ORGANİZASYONLARININ SOSYOKÜLTÜREL VE EKONOMİK YANSIMALARI

ÖZ

Bu araştırmada Antalya ve Erzurum şehirleri örnekleminde, uluslararası spor organizasyonlarına ev sahipliği yapan şehirlerde yaşayanların mega organizasyonların etkileri ile ilgili görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, Antalya ve Erzurum'da yaşayan 1066 birey üzerinde 23 Ağustos 2023 ve 1 Eylül 2023 tarihleri arasında gerçekleştirilmiş olup, veriler online ve yüz yüze anketler aracılığıyla toplanmıştır. Katılımcıların mega organizasyonların etkileri ile ilgili görüşlerinin tespiti Mega Organizasyon Etkisi Ölçeği ile yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, katılımcıların Mega Organizasyon Etkisi Ölçeği ortalaması, ölçekten alınabilecek puanın %85,2'sine ulaşarak oldukça yüksek bir seviyeyi işaret etmiştir. Bu bulgulardan hareketle, bireylerin mega organizasyonların etkileri konusunda son derece olumlu görüşlere sahip oldukları söylenebilir. Genel olarak kadınlar, erkeklerden daha olumlu görüşlere sahiptirler. Meslekler, mega organizasyon etkisi ve alt boyutları üzerinde etkilidir. Esnaf ve çalışanların olumlu görüşleri diğer grupların tamamından anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur. Bunun yanı sıra, Erzurum'da yaşayanların etkiler ile ilgili genel düşünceleri, ekonomik yarar, sosyal ve çevresel problemlerin çözümü, çevresel ve kültürel koruma sağlandığına ilişkin görüşleri Antalyada yaşayanlardan anlamlı olarak daha olumlu bulunmuştur. Sonuç olarak; katılımcıların %85,2'si bu organizasyonların ekonomik, sosyal ve kültürel etkilerini pozitif olarak değerlendirmiştir. Bu bulgular, mega organizasyonların, ev sahibi şehirlerin uluslararası profillerini güçlendirme, ekonomik faydalar sağlama ve yerel toplulukların sosyo-kültürel yapısını zenginleştirme potansiyeline sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Spor Turizmi, Ekonomik Etki Analizi, Sürdürülebilirlik, Kültürel Etki, Yerel Topluluklar.

SOCIO-CULTURAL AND ECONOMIC IMPLICATIONS OF INTERNATIONAL SPORTS EVENTS

ABSTRACT

This study aims to examine the opinions of the communities living in Antalya and Erzurum, cities hosting international sports organizations, about the effects of mega-organizations. The research was conducted on 1066 individuals residing in Antalya and Erzurum between August 23, 2023, and September 1, 2023. The

data were collected through online and face-to-face surveys. The assessment of participants' views on the effects of mega-organizations was done using the Mega Organization Impact Scale. According to the research results, the mean of the participants' Mega Organisation Effect Scale reached 85.2% of the score obtained from the scale, indicating a very high level. Based on these findings, it can be said that individuals living in cities where mega-organizations are held have very positive views on the effects of these events. In general, women have more favourable views than men. Occupations have an impact on the mega organisation effect and its sub-dimensions. The positive views of tradespeople and employees were significantly higher than all other groups. In addition, the general opinions of those living in Erzurum about the impacts, economic benefits, solutions to social and environmental problems, and environmental and cultural protection were found to be significantly more favourable than those living in Antalya. As a result, 85.2% of the participants evaluated these organisations' economic, social and cultural impacts as positive. These findings reveal that mega-events have the potential to strengthen the international profile of host cities, provide economic benefits and enrich the socio-cultural structure of local communities.

Keywords: Sports Tourism, Economic Impact Analysis, Sustainability, Cultural Impact, Local Communities.

GİRİŞ

Uluslararası spor organizasyonları, ev sahibi şehirler ve ülkeler için sadece bir prestij meselesi olmanın ötesinde, önemli ekonomik ve sosyo-kültürel faydalar sağlamaktadır.

Ekonomik, sosyo-kültürel etkileri bulunan spor faaliyetleri; bir kişinin, psikolojik ve fizyolojik bakımdan sağlığını koruyan ve geliştiren, sosyal ilişkilerini düzenleyen mental ve motor özelliklerini belirli bir seviyeye ulaşmasını sağlayan biyolojik ve sosyal açıdan değerlendirilen bir faaliyetler olarak ifade edilmektedir. Toplumsal bir olgu olarak spor, kişilerin yaşantılarında olumlu etkiler yaratırken, toplumsal açıdan da toplumun gelişmesi ve çağdaşlaşmasında etkili rol oynamaktadır (Yetim, 2000). Spor bireyler arasındaki ilişkilerin yanı sıra toplumsal gelişmeye de katkı sağlayan önemli bir fenomen olarak ifade edilebilir. Gelişmiş ülkeler, sporu önemli bir propaganda aracı olarak kabul edip, bu anlamda kendilerini yurt dışı organizasyonlarında temsil edecek olan sporcuların eğitimine büyük önem vermektedirler (Yetim ve ark., 2016).

Spor endüstrisi, örgütlerin, işletmelerin ve bireylerin spor ürünleri ve etkinliklerine odaklanan işletme faaliyetlerini kapsamaktadır. Bu endüstri; sporla ilişkili

fikirler, yerler ve kişileri içermekte ve özellikle uluslararası spor organizasyonları ekonomik açıdan büyük önem taşımaktadır. Bu organizasyonlar, ev sahibi ülke ve bölgelerin ekonomilerine doğrudan katkı sağlamanın ötesinde, uluslararası alanda sosyo-kültürel etkileşimi artırarak kültürel farkındalığı ve anlayışı geliştirmektedir. Spor organizasyonları, öncelikli olarak ekonomik beklentilerle gerçekleştirilen, belirli zaman dilimi içinde düzenlenen, medya ilgisinin yoğun olduğu, katılımcı ve seyirci hareketliliğinin sağlandığı organizasyonlar olarak tanımlanmaktadır (ECMT 2003). Spor organizasyonları, spora yönelik yarışmalar, sportif hedeflere yönelik kurs, panel, seminer, kamp, toplantı ve benzer her çeşit spor faaliyetinin en iyi şekilde düzenlenerek yönlendirilmesi ve neticelendirilmesi adına yapılan tüm çalışmaları içermektedir (Sunay, 2003).

Spor organizasyonları ulusal ve uluslararası organizasyonlar olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Ulusal spor organizasyonları hedeflenen sporun geliştirilmesinin yanında bölgelerin tanıtımını ifade ederken, uluslararası spor organizasyonları turizm ve ekonomiye katkı sağlayarak ülkenin dış basında tanıtımına olanak sağlar (Cankalp, 2005). Ayrıca spor organizasyonları ile düzenledikleri kentlerde bazı hedeflemeler söz konusu olmaktadır. Bunlar arasında kente kaynak akışının sağlanması, yaşam kalitesinin artırılması, hizmet, turizm ve inşaat gibi sektörlerin hareketlenmesi, toplumsal ve kültürel manada iyileşmelerin gündeme gelmesi ve altyapıya ilişkin eksikliklerin giderilmesi yer almaktadır. Bunun yanı sıra; uluslararası spor organizasyonları, yaptıkları ülkeler için önemli reklam ve tanıtım fırsatları sunmaktadır. Örneğin, 2012 Londra Olimpiyatları'nın ev sahibi İngiltere'ye ekonomik katkısı, oyunlar sırasında ve sonrasında turizm ve yatırımlar yoluyla yaklaşık 9.9 milyar sterlin (yaklaşık 12 milyar dolar) olarak hesaplanmıştır. Bu tür büyük ölçekli etkinlikler, ulusal ve uluslararası düzeyde sporculara ve ülkelere önemli gelir kaynakları sağlamanın yanı sıra, küresel tanıtım ve marka değeri yaratma konusunda da etkili olmaktadır (Karaca, 2012). Bu nedenle, uluslararası spor organizasyonlarına katılımların her geçen gün arttığı görülmektedir. Ülkeler ve şehirler ise bu organizasyonlara katılabilmek adına birbirleriyle yarış halinde bulunmaktadır (Hazar, 2007). Bu doğrultuda; Türkiye'de uluslararası organizasyonlara büyükşehirler ev sahipliği yapmaktadır. Bunlardan birisi olan Antalya'da genellikle futbol, hentbol, voleybol, basketbol gibi spor organizasyonları yapılmaktadır. Türkiye'de doğudaki en büyük spor etkinliklerin ve spor tesislerinin bulunduğu illerin başında ise Erzurum gelmektedir. Genelde Erzurum'da kış olimpiyat oyunlarının yapıldığı görülmektedir. Bunlar buz hokeyi, curling, kayak gibi sporlardır. Bunun yanı sıra bölgede futbol, hentbol, basketbol ve voleybol gibi müsabakalarda düzenlenmektedir.

Bu doğrultuda; araştırmada Antalya ve Erzurum şehirleri örnekleminde, uluslararası spor organizasyonlarına ev sahipliği yapan şehirlerde yaşayan toplumun mega organizasyonların etkileri ile ilgili görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Çalışmada katılımcıların ilgi, beceri, yetenek ve tutum gibi özelliklerini belirlemek amacıyla, bir konu veya olaya ilişkin katılımcıların görüşlerini toplamak için tarama modeli nicel araştırma yaklaşımı olarak uygulanmıştır (Büyüköztürk ve ark., 2012).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini Antalya ve Erzurum illerinde ikamet eden toplam 3.378.111 birey oluşturmaktadır. Araştırma, 23 Ağustos 2023 ile 1 Eylül 2023 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Bu süreçte, evren içerisinde uygun örnekleme yöntemi ile seçilen 269'u kadın ve 797'si erkek olmak üzere toplam 1066 birey, araştırmanın örneklem grubunu oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri çevrimiçi (online) ve yüz yüze olarak uygulanan anket yöntemi ile toplanmıştır. Çalışmada kullanılan anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde çalışmaya katılan katılımcıların sosyodemografik özellikleri sorulmuştur. İkinci bölümde ise Mega Organizasyon Etkisi Ölçeği yer almıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Katılımcıların cinsiyet, yaş, meslek, gelir durumu ve ikametgâh durumunu öğrenmeye yönelik toplam 5 soru yer almıştır.

Mega Organizasyon Etkisi Ölçeği: Bireylerin, mega organizasyonların etkileri ile ilgili görüşlerinin tespitinde kullanılmak üzere Şimşek (2012) tarafından Türkçeye uyarlanmış bir ölçektir. 5'li Likert tipi derecelenmeye sahip olan ölçek toplam 30 maddeden oluşmaktadır. Ölçek ayrıca ekonomik yararlar (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8. maddeler), turistik tesisler (9, 10, 11. maddeler), uluslararası tanıtım (14, 15, 16, 17, 18. maddeler), ekonomik maliyetler (19 ve 20. maddeler), kültürel değişim (21, 22, 23. maddeler), sosyal ve çevresel problemler (24, 25, 26, 27. maddeler) ve çevresel ve kültürel koruma (28 ve 29. maddeler) olmak üzere yedi alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçekten ve alt boyutlardan alınan puanların artması olumlu görüşlerin de arttığını göstermektedir. Ancak puanlama aşamasında ölçekte yer alan 19, 20, 24, 25, 26, 27 ve 30. maddelerin ters puanlanması gerekmektedir. Bu çalışmada yapılan Cronbach Alpha güvenilirlik analizi sonucunda ölçeğin genel olarak güvenilirliği 0,854 ile yüksek düzeyde güvenilir bulunmuştur (Büyüköztürk ve ark., 2012).

Verilerin Analizi

Araştırmanın verileri, nicel analiz teknikleri kullanılarak SPSS 25 yazılımıyla incelenmiştir. Bu süreçte, verilerin tanımlayıcı istatistikleri, bağımsız gruplar t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık düzeyi %95 güven aralığı $p < 0,05$ olarak alınmıştır. Parametrik analizlerin uygulanabilirliği için verilerin normal dağılıp dağılmadığı, çarpıklık ve basıklık değerlerinin değerlendirilmesiyle belirlenmiştir. Ölçek puanlarından kaynaklanan çarpıklık ve basıklık değerlerinin George ve Mallery (2020) tarafından kabul edilen normal dağılım aralığı olan $\pm 2,00$ sınırları içinde olup olmadığı göz önüne alınmıştır.

BULGULAR

Antalya ve Erzurum şehirleri örnekleminde, uluslararası spor organizasyonlarına ev sahipliği yapan şehirlerde yaşayan toplumun mega organizasyonların etkileri ile ilgili görüşlerinin incelenmesi amacıyla gerçekleştirilen bu araştırmaya toplam 1066 birey katılmıştır. Tablo 1'de katılımcıların sosyodemografik özelliklerine göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların sosyodemografik özelliklerine göre dağılımı

Değişken	Grup	n	Oran %
Yaşadığı İl	Antalya	657	61,6
	Erzurum	409	38,4
Cinsiyet	Erkek	797	74,8
	Kadın	269	25,2
Yaş	25-34	402	37,7
	35-44	534	50,1
	45-54	130	12,2
Meslek	Esnaf	477	44,7
	Maaşlı Çalışan	353	33,1
	Devlet Memuru	110	10,3
	Çalışmıyor	79	7,4
	Ev Hanımı	47	4,4
Gelir Düzeyi	0-4.000 TL	126	11,8
	4.001 TL ve üzeri	940	88,2
Toplam		1066	100

Araştırmanın katılımcılarını oluşturan örneklemin yaşadığı il dağılımına baktığımızda, katılımcıların %61,6'sının Antalyada, %38,4'ünün ise Erzurumda yaşa-

dığı görülmektedir. Cinsiyet dağılımı incelendiğinde, katılımcıların %74,8'i erkek, %25,2'si kadındır.

Tablo 2'de ise Mega Organizasyon Etkisi Ölçeği tanımlayıcı bulguları verilmiştir.

Tablo 2. Mega Organizasyon Etkisi Ölçeği tanımlayıcı bulguları

Puan	n	Min.	Maks.	Ort.	S.S.
Mega Organizasyonların Etkileri	1066	3,43	5,00	4,41	0,37
Kültürel Değişim	1066	3,67	5,00	4,75	0,34
Turistik Tesisler	1066	3,67	5,00	4,71	0,42
Uluslararası Tanıtım	1066	3,60	5,00	4,70	0,40
Ekonomik Yararlar	1066	3,63	5,00	4,68	0,36
Ekonomik Maliyetler	1066	1,00	5,00	4,17	0,95
Çevresel ve Kültürel Koruma	1066	1,50	5,00	3,87	0,90
Sosyal ve Çevresel Problemler	1066	1,00	5,00	3,22	1,14

Mega Organizasyonların Etkileri Ölçeği ortalaması $4,41 \pm 0,37$ olarak bulunmuştur. Alınabilecek en düşük ve en yüksek puanlara (1 ve 5 puan) oranlandığında %85,2'ye karşılık gelen oldukça yüksek bir düzey tespit edilmiştir.

Tablo 3'te Mega Organizasyon Etkisi Ölçeği puanlarının cinsiyete göre karşılaştırılması için yapılan bağımsız gruplar t-testi bulguları verilmiştir.

Tablo 3. Mega Organizasyon Etkisi Ölçeği puanlarının cinsiyete göre karşılaştırılması

Puan	Cinsiyet	n	Ort.	S.S.	Fark	S.H.	t	p																																															
Mega Org. Etkileri	Kadın	269	4,49	0,35	0,10	0,03	4,023	<0,001																																															
	Erkek	797	4,38	0,37					Ekonomik Yararlar	Kadın	269	4,72	0,31	0,05	0,02	2,341	0,020	Erkek	797	4,67	0,37	Turistik Tesisler	Kadın	269	4,79	0,36	0,12	0,03	4,293	<0,001	Erkek	797	4,68	0,43	Uluslararası Tanıtım	Kadın	269	4,80	0,33	0,14	0,03	5,520	<0,001	Erkek	797	4,66	0,42	Ekonomik Maliyetler	Kadın	269	4,46	0,84	0,38	0,06	6,159
Ekonomik Yararlar	Kadın	269	4,72	0,31	0,05	0,02	2,341	0,020																																															
	Erkek	797	4,67	0,37					Turistik Tesisler	Kadın	269	4,79	0,36	0,12	0,03	4,293	<0,001	Erkek	797	4,68	0,43	Uluslararası Tanıtım	Kadın	269	4,80	0,33	0,14	0,03	5,520	<0,001	Erkek	797	4,66	0,42	Ekonomik Maliyetler	Kadın	269	4,46	0,84	0,38	0,06	6,159	<0,001	Erkek	797	4,08	0,97								
Turistik Tesisler	Kadın	269	4,79	0,36	0,12	0,03	4,293	<0,001																																															
	Erkek	797	4,68	0,43					Uluslararası Tanıtım	Kadın	269	4,80	0,33	0,14	0,03	5,520	<0,001	Erkek	797	4,66	0,42	Ekonomik Maliyetler	Kadın	269	4,46	0,84	0,38	0,06	6,159	<0,001	Erkek	797	4,08	0,97																					
Uluslararası Tanıtım	Kadın	269	4,80	0,33	0,14	0,03	5,520	<0,001																																															
	Erkek	797	4,66	0,42					Ekonomik Maliyetler	Kadın	269	4,46	0,84	0,38	0,06	6,159	<0,001	Erkek	797	4,08	0,97																																		
Ekonomik Maliyetler	Kadın	269	4,46	0,84	0,38	0,06	6,159	<0,001																																															
	Erkek	797	4,08	0,97																																																			

Kültürel Değişim	Kadın	269	4,62	0,45	-0,17	0,03	-5,936	<0,001
	Erkek	797	4,79	0,28				
Sosyal ve Çevresel Problemler	Kadın	269	3,29	1,07	0,09	0,08	1,205	0,229
	Erkek	797	3,20	1,17				
Çevresel ve Kültürel Koruma	Kadın	269	4,07	0,80	0,27	0,06	4,582	<0,001
	Erkek	797	3,80	0,93				

Katılımcıların Mega Organizasyonların Etkileri Ölçeği geneline ait puan ortalamaları ve sosyal ve çevresel problemler dışındaki alt boyutlara ait puan ortalamaları cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermiştir ($p<0,05$). Kültürel değişim alt boyutu dışındaki anlamlı farklılıkların tamamı kadınlar lehinedir. Kültürel değişim alt boyutunda ise erkeklerin puanları anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 4'te ise Mega Organizasyon Etkisi Ölçeği puanlarının yaşanan ile göre karşılaştırılması için yapılan bağımsız gruplar t-testi bulguları verilmiştir.

Tablo 4. Mega Organizasyon Etkisi Ölçeği puanlarının yaşanan ile göre karşılaştırılması

Puan	İl	n	Ort.	S.S.	Fark	S.H.	t	Sd	p
Mega Org. Etkileri	Erzurum	409	4,55	0,41	0,23	0,02	9,698	679,701	<0,001
	Antalya	657	4,32	0,30					
Ekonomik Yararlar	Erzurum	409	4,71	0,33	0,05	0,02	2,143	946,170	0,032
	Antalya	657	4,66	0,37					
Turistik Tesisler	Erzurum	409	4,72	0,39	0,02	0,03	0,825	940,527	0,409
	Antalya	657	4,70	0,43					
Uluslararası Tanıtım	Erzurum	409	4,69	0,38	0,00	0,02	-0,183	929,698	0,855
	Antalya	657	4,70	0,42					
Ekonomik Maliyetler	Erzurum	409	3,53	1,10	-1,04	0,06	-17,802	541,491	<0,001
	Antalya	657	4,57	0,56					
Kültürel Değişim	Erzurum	409	4,75	0,34	0,01	0,02	0,546	1064	0,585
	Antalya	657	4,74	0,34					
Sosyal ve Çevresel Problemler	Erzurum	409	4,26	0,97	1,69	0,05	30,845	648,020	<0,001
	Antalya	657	2,58	0,67					
Çevresel ve Kültürel Koruma	Erzurum	409	4,37	0,79	0,81	0,05	15,920	897,391	<0,001
	Antalya	657	3,56	0,83					

Tablo 4'te görüldüğü üzere katılımcıların Mega Organizasyonların Etkileri Ölçeği geneline ait puan ortalamaları ile ekonomik yararlar, ekonomik maliyetler,

sosyal ve çevresel problemler ve çevresel ve kültürel koruma alt boyutlarına ait puan ortalamaları yaşadıkları ile göre anlamlı farklılık göstermiştir ($p<0,05$). Erzurum'da yaşayanların etkiler ile ilgili genel düşünceleri ile ekonomik yarar, sosyal ve çevresel problemlerin çözümü ve çevresel ve kültürel koruma sağlandığına ilişkin görüşleri Antalya'da yaşayanlardan anlamlı olarak daha olumlu bulunmuştur. Ekonomik maliyet oluşturmadığına ilişkin olumlu yaklaşım ise Antalya'da anlamlı olarak daha baskın bulunmuştur.

Tablo 5'te Mega Organizasyon Etkisi Ölçeği puanlarının yaş grubuna göre karşılaştırılması için yapılan ANOVA bulguları verilmiştir.

Tablo 5. Mega Organizasyon Etkisi Ölçeği puanlarının yaş grubuna göre karşılaştırılması

Puan	Yaş	n	Ortalama	S.S.	F	p	Fark
Mega Org. Etkileri	25-34 (a)	402	4,39	0,32	6,815	0,001	c>a,b
	35-44 (b)	534	4,40	0,42			
	45-54 (c)	130	4,52	0,18			
Ekonomik Yararlar	25-34 (a)	402	4,68	0,33	12,391	0,000	c>a,b
	35-44 (b)	534	4,65	0,39			
	45-54 (c)	130	4,82	0,25			
Turistik Tesisler	25-34 (a)	402	4,73	0,38	11,941	0,000	c>a,b
	35-44 (b)	534	4,66	0,45			
	45-54 (c)	130	4,85	0,30			
Uluslararası Tanıtım	25-34 (a)	402	4,72	0,36	6,924	0,001	a,c>b
	35-44 (b)	534	4,66	0,44			
	45-54 (c)	130	4,79	0,33			
Ekonomik Maliyetler	25-34 (a)	402	4,10	1,05	4,416	0,012	b>a
	35-44 (b)	534	4,26	0,80			
	45-54 (c)	130	4,06	1,14			
Kültürel Değişim	25-34 (a)	402	4,69	0,32	12,942	0,000	b,c>a
	35-44 (b)	534	4,77	0,36			
	45-54 (c)	130	4,84	0,26			
Sosyal ve Çevresel Problemler	25-34 (a)	402	3,22	1,14	0,010	0,990	-
	35-44 (b)	534	3,23	1,14			
	45-54 (c)	130	3,21	1,18			
Çevresel ve Kültürel Koruma	25-34 (a)	402	3,72	0,95	21,376	0,000	c>a,b
	35-44 (b)	534	3,87	0,88			
	45-54 (c)	130	4,31	0,65			

Tablo 5'te görüldüğü üzere, katılımcıların Mega Organizasyonların Etkileri Ölçeği geneline ait puan ortalamaları ve sosyal ve çevresel problemler dışındaki alt boyutlara ait puan ortalamaları yaş grubuna göre anlamlı farklılık göstermiştir ($p<0,05$). Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi sonucunda ise genel olarak 45-54 yaş arasındakilerin mega organizasyonların etkileri ile ilgili olumlu görüşleri daha küçük yaşlarda olanların tamamından anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 6. Mega Organizasyon Etkisi Ölçeği puanlarının mesleğe göre karşılaştırılması

Puan	Meslek	n	Ortalama	s	Varyans	F	p	Fark
Mega Org. Etkileri	Çalışmıyor (a)	79	4,29	0,26	G. Arası	10,701	<0,001	c,e>a,b,d
	Memur (b)	110	4,37	0,38	G. İçi			
	Esnaf (c)	477	4,41	0,32	Toplam			
	Ev Hanımı (d)	47	4,18	0,24				
	Çalışan (e)	353	4,48	0,43				
Ekonomik Yararlar	Çalışmıyor (a)	79	4,57	0,33	G. Arası	8,882	<0,001	c,e>a,b,d
	Memur (b)	110	4,62	0,41	G. İçi			
	Esnaf (c)	477	4,68	0,31	Toplam			
	Ev Hanımı (d)	47	4,49	0,32				
	Çalışan (e)	353	4,74	0,40				
Turistik Tesisler	Çalışmıyor (a)	79	4,70	0,38	G. Arası	5,126	<0,001	e>b,c,d
	Memur (b)	110	4,65	0,45	G. İçi			
	Esnaf (c)	477	4,67	0,41	Toplam			
	Ev Hanımı (d)	47	4,60	0,41				
	Çalışan (e)	353	4,78	0,41				
Uluslararası Tanıtım	Çalışmıyor (a)	79	4,67	0,43	G. Arası	6,333	<0,001	e>b,c
	Memur (b)	110	4,64	0,41	G. İçi			
	Esnaf (c)	477	4,65	0,39	Toplam			
	Ev Hanımı (d)	47	4,65	0,35				
	Çalışan (e)	353	4,78	0,41				
Ekonomik Maliyetler	Çalışmıyor (a)	79	3,96	0,94	G. Arası	35,455	<0,001	e>a,b,c,d
	Memur (b)	110	3,98	1,30	G. İçi			
	Esnaf (c)	477	3,91	0,96	Toplam			
	Ev Hanımı (d)	47	4,23	0,91				
	Çalışan (e)	353	4,63	0,59				

Kültürel Değişim	Çalışmıyor (a)	79	4,78	0,32	G. Arası			
	Memur (b)	110	4,67	0,41	G. İçi			
	Esnaf (c)	477	4,75	0,31	Toplam	13,772	<0,001	a,b,c,e>d
	Ev Hanımı (d)	47	4,45	0,38				
	Çalışan (e)	353	4,80	0,33				
Sosyal ve Çevresel Problemler	Çalışmıyor (a)	79	2,80	0,78	G. Arası			
	Memur (b)	110	3,27	1,04	G. İçi			
	Esnaf (c)	477	3,32	1,13	Toplam	13,880	<0,001	c,e>a,d
	Ev Hanımı (d)	47	2,21	0,32				
	Çalışan (e)	353	3,31	1,25				
Çevresel ve Kültürel Koruma	Çalışmıyor (a)	79	3,55	0,82	G. Arası			
	Memur (b)	110	3,90	0,62	G. İçi			
	Esnaf (c)	477	4,12	0,82	Toplam	21,270	<0,001	b,c>e
	Ev Hanımı (d)	47	3,94	0,60				
	Çalışan (e)	353	3,59	1,03				

Tablo 6'da görülebileceği üzere, katılımcıların Mega Organizasyonların Etkileri Ölçeği geneline ait puan ortalamaları ve alt boyutların tamamına ait puan ortalamaları mesleğe göre anlamlı farklılık göstermiştir ($p<0,05$). Turistik tesisler ile ilgili olumlu görüş çalışanlarda memur ve esnaflardan anlamlı olarak daha yüksektir. Ekonomik maliyetler ile ilgili olumlu görüş çalışanlarda, diğer grupların tamamından anlamlı olarak daha yüksektir. Kültürel değişim ile ilgili olumlu görüş, ev hanımlarında diğer grupların tamamından anlamlı olarak daha düşüktür. Sosyal ve çevresel problemler ile ilgili olumlu görüş, esnaf ve çalışanlarda çalışmayanlar ve ev hanımlarından anlamlı olarak daha yüksektir. Çevresel ve kültürel koruma ile ilgili olumlu görüş, esnaf ve memurlarda çalışanlardan anlamlı olarak daha yüksektir.

TARTIŞMA

Bu araştırmanın bulguları, uluslararası spor organizasyonlarının toplum üzerindeki geniş çaplı etkilerini göstermektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğu, bu tür organizasyonların etkilerini olumlu olarak değerlendirirken, cinsiyet, yaş, meslek, gelir düzeyi ve yaşadığı illerin genel olarak bu algılara etkisi farklılık göstermiştir. Kültürel değişim alt boyutu dışındaki anlamlı farklılıkların tamamı kadınlar lehinedir. Araştırma sonuçlarına göre, kadınların mega organizasyonların etkileri ile ilgili olarak erkeklere göre daha olumlu görüşlere sahip olmalarının nedenleri çeşitli olabilir. Bu farklılık, toplumsal cinsiyet rolleri, deneyim, duyarlılık, erişim, kişisel değerler ve tutumlar gibi faktörlerin etkisiyle açıklanabilir. Kadınlar, çevresel koruma, toplumsal sorunlar ve benzeri konulara daha fazla ilgi gösterebi-

lirler ve bu, mega organizasyonların toplum üzerindeki etkilerini daha kapsamlı bir şekilde değerlendirmelerine neden olabilmektedir; ancak bu sonuçların daha derinlemesine anlaşılabilmesi için ileri düzeyde analizler ve detaylı araştırmalar gerekebilmektedir.

Silik (2014) tarafından gerçekleştirilen çalışma, bireylerin cinsiyetleri ile uluslararası tanıtımın alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulmuştur. Araştırma, kadınların uluslararası tanıtım boyutunu daha olumlu bir şekilde algıladıklarını ve erkeklere göre daha olumlu yorumladıklarını göstermektedir. Uslu (2020) ise çalışmasında, kadın ve erkek katılımcıları karşılaştırdığında, kadınların Deaflympics etkinliğinin Samsun şehir imajına olumlu katkı sağladığına daha fazla inandığını ve etkinliğin kültürel değişimi daha olumlu etkilediğine erkeklerden daha fazla katıldığını rapor etmiştir.

Kim ve Petrick (2005), Silik (2014), Yılmaz (2019) tarafından yapılan çalışmalarda da kadınlar lehine anlamlı farklılıklar tespit edilirken, Berberoğlu (2013), Silik (2017) ve Şimşek (2011) tarafından yürütülen çalışmalarda ise erkekler lehine istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar saptanmıştır. Bu sonuçlar, cinsiyetin uluslararası spor organizasyonlarına yönelik algılamalar üzerindeki etkisinin spesifik olduğunu göstermektedir. Buna ek olarak, 45-54 yaş arasındaki bireylerin mega organizasyonların etkileri ile ilgili olumlu görüşleri daha küçük yaşlarda olanların tamamından anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur. Ekonomik yararlar, turistik tesisler ve çevresel ve kültürel koruma ile ilgili olarak da benzer durum söz konusudur. 45-54 yaş arasındaki bireylerin mega organizasyonların etkileri ile ilgili daha olumlu görüşlere sahip olmalarının temel nedenleri, yaşlarına bağlı olarak daha fazla deneyime sahip olmaları, ekonomik istikrar, değişen değerler ve tutumlar, toplumsal katkı ve bilincin artması gibi faktörlerle ilişkilendirilebilir. Bu yaş grubu, ekonomik yararlar, turistik tesisler, çevresel ve kültürel koruma konularına daha olumlu bakma eğilimindedir, bu da olumlu görüşlerini şekillendiren etkenler arasında yer alabilir.

Silik (2014) tarafından gerçekleştirilen çalışma, bireylerin yaşları ile çevresel ve kültürel koruma alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulmuştur. Araştırma sonuçları, çevresel ve kültürel koruma boyutu algılamaları ile katılımcıların yaşları arasında belirgin bir farklılık olduğunu göstermiştir. Bunun yanı sıra, bu farklılığın özellikle 55 yaş ve üzeri yaş grubundaki kişilerden kaynaklandığı belirtilmiştir. Bu sonuçlar, yaşın çevresel ve kültürel koruma algılamaları üzerinde önemli bir etkisi olduğunu vurgulamaktadır. Buna ek olarak, bireylerin meslekleri ile mega organizasyon etkisi ölçeği ve alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Buna göre farklı meslek sahibi bireylerin mega organizasyon etkisi ve alt boyut puanları aynı seviyede değildir. Genel olarak esnaf ve çalışanların olumlu görüşleri çalışmayan, memur ve ev hanımlarının tamamından anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur. Ekonomik yararlar da benzer durum söz konusudur. Bunun nedeni, çalışanların etkileri daha fazla hissetmeleri ile iliş-

kilendirilebilir. Esnaf ve çalışanlar, genellikle ekonomik yararlar ve turistik tesisler gibi konularla daha yakından ilgilenirler, buna bağlı olarak daha olumlu görüşlere sahip olabilirler.

Uslu (2020) tarafından yürütülen araştırma, öğrencilerin Deaflympics etkinliğinin Samsun şehrine ekonomik olarak olumlu katkı sağladığına daha fazla inandığını göstermiştir. Silik (2014), bireylerin meslekleri ile ekonomik yararlar ve turistik tesisler alt boyutu arasında anlamlı bir fark tespit etmiştir. Yılmaz (2019) ve Şimşek (2011) tarafından gerçekleştirilen çalışmalarda da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Yılmaz'ın (2019) çalışmasında, öğrencilerin yanı sıra memurların ve öğretmenlerin, ilgili spor etkinliğinin şehre ekonomik katkısını en olumlu şekilde algılayan gruplar olduğu tespit edilmiştir. Şimşek'in (2011) çalışmasında ise öğrencilerin yanı sıra memurlar, esnaflar, serbest meslek sahipleri, yöneticiler ve ev hanımlarının da ilgili spor etkinliğinin şehre ekonomik olarak olumlu katkısını en yüksek düzeyde algılayan gruplar olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuçlar, farklı meslek gruplarının ve katılımcıların, spor etkinliklerinin ekonomik yararlarını algılama konusunda benzer görüşlere sahip olduğunu göstermektedir. Buna ek olarak, araştırma sonucunda Erzurum'da yaşayanların etkiler ile ilgili genel düşünceleri ile ekonomik yarar, sosyal ve çevresel problemlerin çözümü ve çevresel ve kültürel koruma sağlandığına ilişkin görüşleri Antalya'da yaşayanlardan anlamlı olarak daha olumlu bulunmuştur. Erzurum'da yaşayanların mega organizasyonlarla ilgili daha olumlu görüşlere sahip olmalarının nedeni, şehrin ekonomik gelişme ve iş fırsatlarına olan ihtiyacı, bu organizasyonların bölgeye olan ekonomik katkısı, gelenek ve kültüre vurgu yapılması ve turizm ile spor faaliyetlerine daha az maruz kalmaları olabilir. Bunun yanı sıra, Antalya gibi sürekli turistik ve spor etkinliklerine ev sahipliği yapan bir şehirde yaşayanlar bu organizasyonlara daha aşina olabilirler.

Yapılan bu çalışma sonuçlarının, uluslararası spor organizasyonlarının toplum üzerindeki etkilerini daha derinlemesine anlamaya yardımcı olduğu söylenebilir. Araştırmacılara, bu tür organizasyonların sosyal ve çevresel boyutlarının, ekonomik ve demografik faktörler kadar önemli olduğunu göstermiştir. Bunun yanı sıra; bu organizasyonların etkilerinin, farklı yaş, meslek ve gelir grupları üzerinde nasıl değişebileceğine ilişkin önemli içgörüler sunmaktadır. Bu bulgular, gelecekteki spor organizasyonları ve etkinliklerinin planlanması ve yönetilmesinde dikkate alınması gereken önemli faktörleri ortaya koymaktadır.

Uluslararası spor organizasyonları, ekonomik, sosyokültürel ve bilimsel katkıları ile geniş bir etki alanına sahiptir. Yüksek maliyetlerine rağmen, bu organizasyonlar, özellikle gençlerin spora olan ilgisini ve farkındalığını artırmakta, sağlıklı yaşam tarzlarını ve çevre dostu uygulamaları teşvik etmektedir. Aynı zamanda, ev sahibi şehirlerde altyapı ve tesislerin gelişimine yönelik ekonomik yatırımlar, bu organizasyonların sürdürülebilirlik açısından da değerlendirilmesini sağlamaktadır.

Bu organizasyonlar, dünya çapında büyük bir prestije sahip olup, geniş bir izleyici kitlesini kendine çekmektedir. Kentsel alanlarda gerçekleştirilen büyük yatırımların yanı sıra, kırsal kesim ve şehirler için de sosyo-kültürel çıkarımlar sunmaktadır. Uluslararası spor etkinlikleri, ülkeler arası birlik ve beraberliği güçlendirirken, aynı zamanda özgürlük ve kültürel değişim duygularını da beslemektedir. Bu organizasyonlara katılan izleyiciler ve sporcular, ev sahibi ülke veya şehrin turizmine önemli katkılar sağlamakta ve bu durum da uluslararası spor organizasyonlarının ev sahibi şehirler ve ülkeler için sunduğu önemli fırsatları ortaya koymaktadır.

Bilindiği üzere uluslararası düzeyde Türkiye’de spor organizasyonlarının giderek daha fazla önem kazandığı gözlemlenmektedir. Buna örnek olarak; İstanbul’un 2012 yılında Avrupa’nın spor başkenti olarak seçilmesi gösterilebilmektedir. Özellikle İzmir’deki 2005 Yaz Üniversitesi, 2011 Erzurum Kış Oyunları ve Türkiye’deki şehirlerde düzenlenen 2013 FIFA U-20 Dünya Kupası ile uzmanlaştığı önemli spor organizasyonları sonuçları millet tarafından daha iyi algılandığı ifade edilmektedir. Büyük organizasyonların sporun gelişimi, gelecekteki uluslararası yarışmaların yapılması ve bu organizasyonlardan en üst düzeyde yararlanılması için öneminin vurgulanması önemlidir.

Araştırma sonuçlarına göre, katılımcıların Mega Organizasyon Etkisi Ölçeği ortalaması, ölçekten alınabilecek puanın %85,2’sine ulaşarak oldukça yüksek bir seviyeyi işaret etmektedir. Bu verilere dayanarak, toplumun mega organizasyonların etkileri konusunda son derece olumlu görüşlere sahip olduğunu söyleyebiliriz. Bunun yanı sıra, alt boyutlarda da olumlu düşüncelere rastlanmıştır; ancak kültürel değişim, turistik tesisler, uluslararası tanıtım ve ekonomik faydalar ile ilgili düşüncelerin son derece olumlu olduğu göze çarpmaktadır. Bu doğrultuda, katılımcıların mega organizasyonların toplumsal etkilerine ilişkin oldukça pozitif bir bakış açısına sahip olduğunu söylenebilmektedir. Bunun yanı sıra; kültürel değişim, turistik tesislerin geliştirilmesi, uluslararası tanıtım ve ekonomik faydalar konularında daha da olumlu düşünüldüğünü görmekteyiz; ancak çevresel ve kültürel koruma ile ilgili endişeler ile sosyal ve çevresel sorunlar, bu olumlu düşüncelerin ardından gelmektedir. Tüm bu bulgular, mega organizasyonların toplum üzerindeki etkilerinin genel olarak olumlu olduğunu, ancak çevresel ve sosyal boyutlarda daha fazla dikkat gerektiğini göstermektedir.

KAYNAKLAR

- Berberoğlu, T. (2013). Etkinliklerin destinasyona etkileri: 2011 Erzurum Üniversiade Kış Oyunları. (Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi).
- Büyükcöztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2012). Örneklem Yöntemleri. Pegem.
- Can, Z.G., & Değirmen, S. (2017). Spor organizasyonlarının ekonomik açıdan incelenmesi: Mersin ili örneği. *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi*, 5(4), 91-105.
- Cankalp, M. (2005). Sporda Yönetim ve Organizasyon. Nobel Yayın Dağıtım.
- ECMT. (2003). ECMT Annual Report 2003 of European Conference of Ministers of Transport. https://www.oecd-ilibrary.org/transport/ecmt-annual-report-2003_9789282123171-en.
- George, D. & Mallery, P. (2020). IBM SPSS Statistics 26 Step by Step: A Simple Guide and Reference (16th ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429056765>
- Karaca, S. (2012). Türkiye'deki büyük ölçekli spor organizasyonlarının kentlin kültürel gelişimine etkileri: Trabzon ve Erzurum Örnekleri. ODA, (4), 42-47.
- Özer, U. (2017). Spor Ekonomisi Ders Notları. <http://web.hitit.edu.tr/dosyalar/duyurular/ugurozer@hititedutr-110520174RIC3M4O.pdf>
- Silik, C. E. (2014). Uluslararası spor organizasyonlarının sosyal, kültürel ve ekonomik etkileri: 2013 Mersin XVII. Akdeniz Oyunlarına yönelik bir uygulama. (Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi).
- Sunay, H. (2002). Türkiye'de sporun yaygınlaştırılması kapsamında çağdaş spor yöneticilerinin rolü ve önemi. 7. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi Özet Kitabı, Antalya, 263-272.
- Sunay, H. (2003). Türk spor politikasına analitik bir bakış. *Sporometre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 39-42.
- Şimşek, K.Y. (2011). 2011 Erzurum Dünya Üniversitelerarası Kış Oyunları'nın Erzurum şehrine sosyo-kültürel ve ekonomik etkisi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 13(3), 383-393.
- Şimşek, K.Y. (2012). Mega Organizasyon Etkisi Ölçeği'nin uyarlanması. *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, 3(2), 14-37.
- Şimşek, O. (2021). Modern Toplum Sosyolojisinin Pozitivist "Kültür" Kuramlarına Karşın Türk-İslam Medeniyetindeki "Tevhidi Kültür" Kavramı. Çalışma Hayatı Araştırmaları 2021. Hiper yayın.
- Uslu, H. (2020). Uluslararası spor etkinliklerinin ev sahibi kentler üzerine etkileri: Samsun 23 Deaflympics örneği. (Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi).
- Yetim, A. (2000). Sporun sosyal görünümü. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 5(1), 63-72.
- Yetim, A., Karacan-Doğan, P., Parasız, Ö., Cengiz, R., Acet, M., Yenel, İ., & Donuk, B. (2016). Sporda Etkili İletişim. Spor Yayınevi.
- Yılmaz, B. (2019). Uluslararası spor organizasyonlarının kentler üzerine etkisi: 23. İştirme Engelliler Olimpiyatları Samsun örneği. (Yüksek lisans tezi, Yozgat Bozok Üniversitesi).